

Eerste bunkers met 'nieuw' bunkerzand aangelegd op Golfbaan Heelsum

Langlopende pilot bereikt zijn einde met eerste fase renovatie

Jaren terug startten Heicom en De Enk Groen & Golf met een project dat zou uitlopen op een jarenlange pilot. Op Golfbaan Heelsum in het gelijknamige Gelderse plaatsje werden diverse proefbunkers aangelegd. Het doel: een ideale bunkervulling vinden. Met de aanleg van de eerste 'definitieve bunkers' afgelopen najaar bereikt de proef zijn eind.

Auteur: Kelly Kuenen

De bunkerproef dateert van begin dit decennium, toen Heicom en De Enk Groen & Golf (toen nog Heijmans Sport & Groen) gezamenlijk een zoektocht startten naar het 'ideale bunkerzand'. Hoewel het initiatief afkomstig was van deze twee partijen, sloot Golfclub Heelsum er al vroeg bij aan. In 2013

werden diverse bunkers op deze golfbaan voorzien van verschillende onderlagen en toplagen, om in de jaren daarop als 'proeftuin' te fungeren.

Problemen met de bunkers

'Er bestond al langere tijd de wens om de bunkers

een opknapbeurt te geven. Ze waren echt aan vervanging toe', vertelt Olivier Willemsen, lid van de baancommissie. De problemen die Golfclub Heelsum ondervond met zijn bunkers, staan symbool voor problemen waar meerdere clubs mee kampen. Doordat de onderlaag met de bovenlaag

5 min. leestijd

vermengt, verandert niet alleen het zandprofiel, maar ook de kleur van het zand en groeit er bovendien relatief veel onkruid. Een dikkere laag zand biedt geen oplossing, omdat het zachte zand niet mooi in profiel blijft liggen en van de faces terugglijdt naar dieper gelegen gedeeltes van de bunkers.

'In de zomer was het zand zo droog, dat voetstappen diep in het zand bleven staan en het oppervlak van de bunker heel oneffen werd, waardoor je veelvuldig moest harken. Als het na een droge periode regende, vond er veel inspoeling plaats. In de winterperiode daarentegen was de bunker al snel te nat, waardoor je geen jaarrond uniform bunkeroppervlak hebt', vertelt Arthur Berends, bedrijfsleider van De Enk Groen & Golf. Marcel Straatman, salesmanager bij Heicom, vult aan: 'Met name de droge perioden zorgden voor problemen. Zand moet dusdanig luchtig zijn dat je erdoorheen kunt slaan. In droge perioden kwam het echter ook voor dat golfers de bal bijna niet meer konden terugvinden in het rulle en ongelijkmatig zand.'

Golfbaan Heelsum kampte met nog een probleem. De baan ligt aan de rand van een stuwwal die dateert uit de laatste ijstijd, waardoor er van nature veel kleine steentjes in de grond zitten. Het zwarte zand met de steentjes mengde zich met het bunkerzand, waardoor steentjes naar boven kwamen. Niet fijn als je door het zand slaat en met de club de steentjes raakt, om nog maar te zwijgen over de hinder bij het baanonderhoud.

Zeven testbunkers

De zoektocht startte met een onderzoek met een tiental zandmengsels. Uit de handvol die overbleef, werden zeven bunkers op Golfbaan Heelsum gevuld. Vijf daarvan kregen een speciale basislaag, twee met toevoeging onder de onderbouw. In totaal werden vier soorten toplagen gebruikt. Uiteindelijk bleef een variant zonder bijzondere basislaag of toevoeging in de onderbouw over. Het zand bestaat uit een deel hoekige en een deel ronde korrels. De hoekige korrels zorgen voor stabiliteit van het zand, de ronde korrels voor waterdoorlatendheid. Eind 2016 werd bij de helft van de bunkers zand afgegraven en in profiel gebracht en het nieuwe hoekige zand werd aangebracht. Op de baan wijst Berends naar de bunker, om te tonen dat het bunkerzand nu in profiel blijft 'hangen'. 'Het bunkerzand blijft op de glooiing liggen. Als de bal de face raakt, rolt hij bovendien terug.' En die gebiedseigen steentjes, die blijven nu in de ondergrond.

De afgelopen periode kreeg Heelsum verschillende geïnteresseerde collegabanan op bezoek. Straatman: 'De algemene opmerking luidt: het bunkerzand ziet er mooi uit, maar het oogt zo grof. Men heeft het gevoel dat met het slaan de zanddeeltjes op de greens belanden. Dat is niet het geval. Omdat de korreltjes wat grover zijn, dragen ze niet zo ver, maar vallen juist sneller weer naar beneden.' Berends: 'Gelukkig kunnen wij de ervaring van onze greenkeepers direct meenemen; zij geven aan niet veel last te hebben van steentjes.' Willemsen herkent dit gevoel. 'Maar onze ervaring is dat je met deze vulling zelfs minder zand mee hoeft te nemen voor een goede slag. Doordat de

ACHTERGROND

bal op het zand ligt, is het mogelijk beter contact te maken en daardoor meer controle uit te oefenen. Dat maakt het ook voor de geoefende golfer interessant.'

Desondanks is het bunkerzand uitgevoerd in een iets grovere (0-2 mm) en iets fijnere variant (0-1 mm). In sommige gevallen kiezen banen ervoor de iets grovere variant aan te leggen op fairways, de iets fijnere variant op de greens. Volgens Berends en Straatman is het vooral een gevoelskwestie; ook het nieuwe grovere zand blijft mooi op zijn plaats liggen.

In een bunker die niet meer in gebruik is, zijn de steentjes in het 'oude' zand goed te zien.

Olivier Willemsen, Marcel Straatman en Arthur Berends.

De 'getransplanteerde' heide.

**'Als je dit als baan doet,
dan moet je echt je nek
durven uitsteken'**

Heide

Golfbaan Heelsum is van oorsprong een 'platte' baan. In fasen wordt ze omgevormd tot klassieke heidebaan. Om dat karakter te realiseren, worden ook plaggen van heide aangelegd. Hiervoor werkt de baan samen met Natuurmonumenten, die zo'n 550 m2 heide uit de omgeving heeft geleverd, die als het ware 'getransplanteerd' worden op de baan. Voor het aanplanten van de heide is gebruikgemaakt van het bunkerzand dat bij renovatie van de bunkers vrijkwam. Zo kreeg het zand een nieuw leven, maar werd de zwarte grond in de bunkeromgeving ook meteen verschaald. Om dit op een duurzame manier te doen, werd een plan opgesteld, waarbij vrijgekomen zand uit een bunker werd neergelegd op een heidelocatie zo dicht mogelijk bij de bunker.

Berends toont het bunkerzand.

Testen in de praktijk

Het is bijzonder dat Golfbaan Heelsum haar baan zo'n lange tijd ter beschikking heeft gesteld, vindt Berends. Want het vraagt durf en flexibiliteit van zowel de club als de golfers. 'We wilden het onderzoek naar een ideale bunkerinvulling per se uitvoeren op bunkers die gewoon in gebruik bleven, om het direct in de praktijk te kunnen testen. We hebben geluk gehad dat Heelsum haar bunkers ter beschikking wilde stellen en we de kans kregen om verschillende bunkers uit te proberen.' Willemsen: 'Je moet er inderdaad vertrouwen in hebben en besluiten er volledig voor te gaan.' Berends: 'Als je dit als baan doet, dan moet je echt je nek durven uitsteken. Dat kost geld en het moet ook iets opleveren. Maar je kunt het nog altijd beter in één keer grondig aanpakken, dan als aan soort lapmiddel telkens kleine veranderingen doorvoeren.'

Ook op andere golfbanen wordt al gewerkt met het nieuwe zand, proefmatig dan wel in de vorm van reeds gerenoveerde bunkers. Clubs die kennis hebben gemaakt met het zand zijn bijvoorbeeld Sallandsche Golfclub De Hoek, Lochemse Golf- & Countryclub De Graafschap, Twentsche Golfclub, Golfclub de Lage Mors, Golfclub de Stippelberg en de Edese Golfclub. In sommige gevallen wordt overigens wel een stabiele onderlaag aangelegd. Het gaat dan vooral om golfbanen op kleigrond of een te onstabiele zandonderlaag, zoals The Dutch en De Hoge Kleij, Goyer Golf & Country Club en de Noordwijkse Golf. De ervaring is ook dat er minder onderhoud gepleegd hoeft te worden, omdat er met de stabiele laag minder onkruid groeit, de fases beter blijven liggen en de speleeigenschappen constanter zijn. Dat past ook al mooi in de Green Deal, stelt Berends. Ook de hark kan vaker blijven liggen, omdat het bunkerzand zelf al mooi vlak blijft. Straatman: 'Al vinden golfers dat laatste wel lastig. Zij zien toch graag het beeld van een geharkte bunker.'

Alle drie de partijen zijn tevreden over zowel de proefresultaten als de samenwerking. Dit najaar wordt in fase 2 de andere helft van de bunkers aangepakt. Ook bestaat het plan om de tees aan te pakken, al is dat er vooral op gericht de kwaliteit en speelbaarheid op peil te houden. Voor De Enk heeft de proef zo goed uitgepakt dat het bedrijf zelfs speelt met de gedachte een heuse 'golfbaanproeftuin' te realiseren.

Be social

Scan of ga naar:

www.Greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-6582